

Etiologie a diagnostika bakteriálních infekcí kostí a kloubů

MUDr. Eliška Běbrová

Infekce kostí a kloubů

obecné skutečnosti

bakteriální agens proniká do kostí a kloubů
hematogenně
přímou inokulací
per continuitatem

Osteomyelitidy - klasifikace

dle cesty vzniku

hematogenní ze vzdáleného fokusu

exogenní

per continuitatem – šířící se z přilehlých infekcí měkkých tkání

z přímé inokulace – potraumatické a iatrogenní
v souvislosti s chirurgickými výkony

Rozvoj infekce podporují

- trauma
- přítomnost bezcévních tkání a cizorodých materiálů
- faktory virulence bakteriálních druhů
- stupeň celkové a lokální imunity

Antibiotika

- akutní infekce kostí a nativních kloubů vyžadují urgentní empirickou i.v. antibiotickou terapii
- chronické infekce kostí a infekce kloubních náhrad, jsou léčeny obvykle cíleně, dlouhodobě, biologicky dostupnými perorálními antibiotiky

Etiologie osteomyelitid hematogenního původu

dlouhých kostí, typické spíše pro dětský věk

novorozenci, děti < 1 rok
téměř vždy vyústí
do septické artritidy

pravděpodobná etiologie
S. agalactiae, S. aureus, E. coli

větší děti 1-16 let
kožní, respirační a inf.GIT

S. aureus, S. pyogenes, HI typ b,
enterobakterie (salmonely)

dospělí vzácněji

S. aureus, enterobakterie,
β - hemolytické streptokoky
sk.B,C,G

spondylodiscitidy, typické spíše pro dospělé

pravděpodobná etiologie

v souvislosti s infekcí kůže a měkkých tkání, endokarditidy

S. aureus, β - hem.strept.
sk. B, C, G
S.aureus

IMC, GIT,
infekce chirurgických ran

enterobakterie (vč. salmonel)
pseudomonády, anaerobní bb.

CAVE !

M.tuberculosis

rizikové skupiny nemocných – reumatoidní artritida, diabetes, chronické renální insuficience, malignity, malnutrice, abusus drog a alkoholu, cirrhóza atd.

Laboratorní diagnostika

hemokultury, v 30–60% záchyt původce
aspiráty z ložisek intraoseálních,
subperiosteálních

peroperačně získané vzorky

mikroskopie

kultivace

aerobní, anaerobní kultivace

KA, Endo, čokoládový agar, Schaedlerův

agar

PCR diagnostika

Exogenní osteomyelitidy

per continuitatem, z přilehlých infikovaných měkkých tkání

dlouhých kostí, obratlů, obličejových kostí
obvykle polymikrobiální

dle charakteru a lokalizace
infekčního ložiska
ranné infekce, chronické
ulcerace, dekubity, stomatologické
fokusy aj.

trauma kosti v závislosti
na míře znečištění otevřených
zlomenin

pravděpodobná etiologie
S. aureus, streptokoky,
enterobakterie, bacilly,
pasteurelly, anaeroby

S. aureus, enterobakterie,
bacilly, anaeroby včetně
klostridií

Infekční komplikace chirurgických zákroků

v důsledku zavlečení infekce do místa chirurgického výkonu po kraniotomiích, v rekonstrukční chirurgii kostí a kloubů, po sternotomii v hrudní chirurgii

riziko infekčních komplikací narůstá v přítomnosti cizorodých materiálů

pravděpodobná etiologie

S. aureus vč. MRSA, *S. epidermidis*,
pseudomonády

Laboratorní diagnostika exogenních osteomyelitid

hemokultivace mají nižší výtěžnost

stěry z ran ani z píštělí nemusí korelovat s původcem osteomyelitidy

aspirační punkce nebo peroperačně odebraný bioptický vzorek

Artritidy

septická artritida nativního kloubu

etiologie, anamnestické souvislosti

hematogenní cestou, obvykle solitární

novorozenci, děti < 1 rok

větší děti, 1-14 let

inf.kožní, resp.,

GIT

dospělí

mimořádné riziko

RA, DM, cirrhóza

malignity, abusus drog

pravděpodobná etiologie

S. agalactiae, S. aureus, E. coli

N.gonorrhoeae

S. aureus, S. pyogenes, HI typ b,

S. pneumoniae,

enterobakterie (salmonely)!

S. aureus, enterobakterie,

β - hemolytické streptokoky,

pseudomonády, *M. tuberculosis*

Laboratorní diagnostika

hemokultury

punktáty z ložisek

peroperačně získané vzorky

mikroskopie

kultivace

aerobní, anaerobní kultivace

KA, Endo, čokoládový agar, Schaedlerův agar

Terapie infekcí kostí a kloubů

akutní infekce

v úvodu prakticky vždy
neodkladná, empirická

později při ověřeném agens cílená

ATB používaná v terapii osteomyelitid novorozenci

etiologie *S.aureus*, *S. agalactiae*, enterobacterie
oxacilin, cefalosporin 3.gen.

větší děti

etiologie *S.aureus*, *S.pyogenes*, enterobakterie
oxacilin, linkosamidy, penicilin, cefalosporin 3.gen

dospělí

etiologie *S.aureus* (cave MRSA), enterobakterie
oxacilin, linkosamidy,
cefalosporiny 3.gen.

(někdy do kombinace fluorochinolony)

u MRSA etiologie linezolid

ATB používaná v terapii septických artritid

novorozenci

etiologie *S.aureus*, *S. agalactiae*, enterobakterie,
N.gonorrhoeae

oxacilin,, cefalosporin 3.gen.

větší děti

etiologie *S.aureus*, *S.pyogenes*, *S.pneumoniae*, *H.influenzae*,
enterobakterie

oxacilin, linkosamidy, penicilin, cefalosporin 3.gen

dospělí

etiologie *S.aureus* (cave MRSA), enterobakterie

oxacilin, linkosamidy,
cefalosporiny 3.gen.

u MRSA etiologie vankomycin nebo linezolid

Povrchové infekce kůže a podkoží

S.aureus

pyoderma

impetigo, folikulitis

absces

furunkl, karbunkl

S.aureus, beta-hem.str.

celulitis

kůže a tkáň podkoží

S.pyogenes

erysipel

kůže a tkáň podkoží a lymfatické cévy

P.aeruginosa

ecthyma

kůže a tkáň podkoží

Rizikové specifické faktory

kousnutí psem, kočkou *Pasteurella multocida*

poranění v mořské vodě *Vibrio vulnificans*

kočičí škrábnutí *Bartonella henselae*

popáleniny *S.aureus, P.aeruginosa*

vzorky k vyšetření stěry z ložisek, tekuté obsahy

Hluboké infekce měkkých tkání

nekrotizující fasciitida

S. pyogenes

poranění, i zdánlivě nevýznamné
invazivní sérotypy

bakteroidy, fusobakterie

orofaryngeální infekce

(tonzilofaryngitidy, paratonzilární abscesy),

hluboké infekce

infekce břicha

myonekróza (plynatá sněť)

histotoxická klostridia

devastující poranění, ischemie

C. perfringens

chirurgické výkony

aspiráty, vzorky tkání

kultivace, urgentní mikroskopie

Výběr antibiotik k léčbě infekce měkkých tkání vyvolaných kmenem *Streptococcus pyogenes*

nekrotizující fasciitida

vždy i.v. podávaná kombinace penicilin G a klindamycin !!!!!

infekce kůže a podkoží

celulitidy,erysipel

penicilin dle závažnosti i.v. nebo p.o.

Výběr antibiotik k léčbě anaerobních infekcí

PNC G (klostridia, fusobakterie, peptostreptokoky, aktinomycety)

aminopenicilin / inhibitor (infekce břicha a pánve včetně *B. fragilis*, hluboké infekce krku a měkkých tkání, aspirační pneumonie)

klindamycin (infekce břicha, pánve, měkkých tkání, plicní absces, odontogenní infekce, para a retrofaryngeální absces, chronická sinusitis)

metronidazol (infekce břicha, pánve, CNS)

ureidopenicilin / inhibitor, karbapenemy
(nozokomiální infekce)

při podezření na infekci vyvolanou aerobní a anaerobní florou musí být použita empiricky antibiotika na obojí mikroflóru od prvopočátku !!